

**PROTOCOL
D'ACTUACIÓ
CONTRA
AGRESSIONS
MASCLISTES i
LGTBIfòbiques**

ÍNDEX

De què parlem	3
Objectius	3
Nivells d'agressions	4
Resposta	5
Elements a tenir en compte	8
Prevenció i divulgació	9
Agents i logística del Punt Lila	10
Després de la festa i dades	11

1.a. DE QUÈ PARLEM?

La violència masclista és un fenomen que travessa tots els nivells de les nostres vides i que opera com a perpetradora de l'hegemonia patriarcal. Es tracta, doncs, d'una violència estructural per a la defensa de l'ordre vigent. El seu suport és la divisió sexual de la societat, basada en els rols de gènere, que jerarquitzava les persones i constitueix la desigual distribució del poder. Quan l'estatu quo es veu sacsejat per l'apoderament de les dones, lesbianes i trans, la violència heteropatriarcal es posa en marxa per mantenir les normes socials que configuren la seva "neutralitat". Ho fa a través de diferents mecanismes i nivells, com poden ser les construccions socials, les institucions o l'Estat.

Aquest protocol vol assenyalar i subvertir tota agressió masclista, per tal de desnaturalitzar una violència que l'heteropatriarcat ha sistematitzat.

Malgrat que totes les persones poden ser susceptibles de perpetuar l'heteropatriarcat, és important remarcar que les agressions no es donen des d'una situació d'igualtat per culpa de l'estructura heteropatriarcal. Així doncs, les agressions no es poden abordar des d'una postura de neutralitat. Però, a què ens referim quan parlem d'agressions sexistes? Hi ha dos factors que cal posar sobre la taula. El primer, és que quan parlem de violència i d'agressions sexistes ens referim a les agressions que patim les DLT pel fet de ser DLT. Aquestes agressions no són fruit de situacions casuals ni de circumstàncies individuals, són conseqüència de la societat heteropatriarcal. El segon, és la impunitat de què gaudeixen aquestes violències, gràcies a l'existència d'un rerefons que permet que aquest tipus d'agressions estiguin normalitzades.

A més a més, cal tenir en compte que la violència estructural no només pren forma per les desigualtats de gènere, sinó que també hi ha altres eixos d'opressió. La classe, la raça o l'orientació sexual interseccionen amb el gènere de moltes maneres, i és per aquest motiu que és imprescindible fer una anàlisi complex del sistema, a fi de lluitar contra totes les formes de privilegi i poder que oprimeixen.

1.b. OBJECTIUS DEL PROTOCOL

- **Prevenió.** Fomentar les actuacions preventives per evitar que es produeixin agressions. Volem tenir unes festes lliures d'agressions masclistes, discriminatòries i LGTBIfòbiques.
- **Apoderament.** Garantir un espai de seguretat i confiança on, en el cas de produir-se una agressió masclista, les persones afectades se sentin amb prou suport i confiança per actuar per elles mateixes.
- **Resposta.** En cas que la persona o les persones afectades necessitin suport, el protocol servirà com a guia per actuar de manera conjunta, amb un procediment acordat i legítimat pels col·lectius del barri.
- **Informació de retorn ("feedback").** Prendre acta després de cada jornada, per tal de reunir les dades i posteriorment fer-ne sensibilització.

2. NIVELLS D'AGRESSIONS

Primer de tot definirem uns quants termes:

Violència masclista: és la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de la desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones, que es produeix per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloent-hi les amenaces, les intimidacions i les coaccions, que tenen com a resultat un dany o patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeixen en l'àmbit públic com en el privat (segons la Llei 5/2008, de 24 d'abril).

Agressió masclista: és una agressió exercida sobre una persona per motius de gènere, orientació sexual o aspecte físic en relació amb els estàndards estètics, entre d'altres. Són formes d'opressió patriarcal que apareixen constantment en la nostra quotidianitat i en els nostres espais i s'emparen en els múltiples paraigües que tenen a veure amb les inèrcies socials (segons el protocol de prevenció i actuació contra les agressions masclistes en espais de festa del barri de Sants).

Podem trobar-nos amb diferents manifestacions i diferents nivells de violència masclista, com ara:

La violència psicològica: tota conducta o ommissió intencional que produeixi una desvaloració o un patiment per mitjà de postures, gestos, mirades, moviments corporals, etc., que intenten desqualificar, manipular, ridiculitzar o humiliar per minvar l'autoestima de la persona (segons l'enciclopèdia lliure Viquipèdia).

Violència física: qualsevol acte de força o intimidació amb resultat o risc de produir una lesió física o dany.

De contacte: físic mitjançant cops, cremades, asfíxies

A distància: llançament d'objectes en contra de la víctima

Violència sexual: qualsevol acte sexual no desitjat, ja sigui un intent o la consumació de l'acte, exercit per qualsevol persona, independentment de si aquesta és la parella o coneguda per la víctima, i en qualsevol espai. No es limita a relacions coitals no consentides, sinó que també inclou altres conductes sexuals com els intents de realitzar l'acte sexual, l'assetjament sexual, la coerció i les amenaces, l'explotació i el tràfic sexual, i les mutilacions genitals femenines (segons el protocol de CJAS).

Assetjament: qualsevol actitud masclista que no impliqui contacte físic, no desitjada i que incomodi, violenti o no agradi a la persona que la pateix, com afalacs indesitjats, invasió de l'espai, insults, humiliacions, mirades lascives, exhibició de símbols sexistes (segons el protocol contra agressions masclistes de la Pira Feminista).

Diferents nivells de gravetat de la violència i les agressions

Tipus	Nivell 1	Nivell 2 Intervenció 2	Nivell 3 Intervenció 3
Violència	Insults escriu, burles sexistes, menyspreu, jutjar la vida sexeafectiva	Xantatge, humiliacions, minvar autoestima per comentaris sobre l'aparença física	Amenaces verbals i físiques
Violència física	Envair l'espai de l'altre, intimidat, empènyer	Immobilitzar, arraconar, escopir, estirar els cabells, perseguir	Cops, agafar pel coll mossegar, cremar, tallar
Violència sexual	Bavejar, mirades o comentaris sexistes	Tocaments sexuals no desitjats, imposar pràctiques sexuals no segures	Exhibicionisme sexual, violació amb o sense penetració

3. RESPOSTA

Intervenció/mesura a aplicar segons la valoració de l'agressió per nivells

INTERVENCIÓ PEL NIVELL 1

Amb la persona agredida:

- > Cal donar-li suport, oferir-li un espai de seguretat apartant-la de l'agressor/a, però sense que se senti exclosa de la festa -> Punt Lila.

Si la persona agredida no vol donar cap resposta, és la seva decisió. Li diem on ens pot trobar en cas que en algun moment ho vulgui.

- > Evitar i tallar els rumors.

Amb la persona agressora:

En cas que es produeixi una agressió física hi ha un sol nivell d'actuació, que és l'expulsió directa.

- 1. Avís:** es comunica a la persona agressora que està

realitzant una agressió sexista i que la persona agredida se sent incòmoda i violentada. Se li fa saber que, si no atura aquesta actitud, serà expulsada de la festa.

INTERVENCIÓ PEL NIVELL 2

Amb la persona agredida:

- > Cal donar-li suport, oferir-li un espai de seguretat apartant-la de l'agressor/a, però sense que se senti exclosa de la festa -> Punt Lila.
- > S'ha de respectar la resposta de la persona agredida. Si no vol donar cap resposta és la seva decisió.
- > Escoltar les seves necessitats: acompanyament al mitjà de transport per marxar, buscar la seva xarxa social, etc.
- > En el cas que la persona agredida necessiti atenció mèdica i interposar una denúncia, les persones formades prèviament faran un acompanyament.
- > Disposarem també d'un full de recursos a qui derivar i facilitarem el telèfon 24 h d'atenció a les violències masclistes.

Amb la persona agressora:

- > En cas que es produeixi una agressió física hi ha un sol nivell d'actuació, que és l'expulsió directa.
- 1. Expulsió:** si la persona agressora continua amb l'assetjament, se l'expulsarà seguint els següents passos:
- > **Avis:** s'informarà a la persona agressora que ha de sortir de la festa, ja que ha comès una agressió sexista. Aquesta tasca la farà un grup de 2 o 3 persones, per evitar un nivell de tensió que ens pugui jugar a la contra.
 - > Si ens trobem amb un cas de resistència per abandonar l'espai, la metodologia proposada és una muralla humana. Cal vigilar quines actituds prenem perquè en cap cas es vol una confrontació física ni verbal directa. La primera línia ha d'estar formada per persones que se sentin capaces de fer front a la situació de manera responsable i coherent, prioritzant situacions no violentes. Hem de ser conscients de les nostres capacitats i limitacions en cada moment, ja que no volem que es generi una situació pitjor de la que es tenia.

INTERVENCIÓ PEL NIVELL 3

- > És responsabilitat de totes que aquesta persona no torni a entrar a la festa.
- > És molt important preservar la identitat de la persona agredida i no fer-ne cap referència. Cal tenir cura del llenguatge que utilitzem.
- > Quan s'ha efectuat l'expulsió, es recorda per megafonia que no es toleraran actituds masclistes ni discriminacions de cap tipus en aquest espai. Es llegirà el manifest.
- > Evitar i tallar els rumors.

Amb la persona agredida:

- > Cal donar-li suport, oferir-li un espai de seguretat apartant-la de l'agressor/a -> Punt Lila.
- > En el cas que la persona agredida necessiti atenció mèdica i interposar una denúncia, les persones formades prèviament faran un acompanyament.
- > Disposarem també d'un full de recursos a qui derivar i facilitarem el telèfon 24 h d'atenció a les violències masclistes.
- > Evitar i tallar els rumors.

Amb la persona agressora:

- > En cas que es produeixi una agressió física hi ha un sol nivell d'actuació, que és l'expulsió directa.
- > Si valorem que l'agressió és amb elevada violència, abans d'apropar-nos-hi trucariem als números dels contactes d'urgències (trucar al 112 per activar ME o GUB).
- > És molt important preservar la identitat de la persona agredida i no fer-ne cap referència. Cal tenir cura del llenguatge que utilitzem.
- > Quan s'ha efectuat l'expulsió, es recorda per megafonia que no es toleraran actituds masclistes ni discriminacions de cap tipus en aquest espai. Es llegirà el manifest.

Hem de tenir en compte que les agressions masclistes poden veure's agreujades si s'entrecreuen amb altres tipus d'agressions o discriminacions. Per tant, cal estar alerta dels diferents eixos d'opressió que intervenen en cada cas, per poder respondre de manera coherent.

Es pot valorar que el protocol s'apliqui fins que s'acaba la recollida, per respondre en cas que es produeixin agressions quan la gent comença a marxar.

És important ser conscients de què podem o no podem assumir, per no trobar-nos amb una situació que no som capaces de gestionar.

4. ELEMENTS A TENIR EN COMPTE

a) Confidencialitat: la persona que posa en coneixement una situació de violència ha de tenir garanties que el procés es fa preservant el seu dret a la intimitat. Si no, es corre el risc que, per por a exposar-se públicament, les persones no s'atreveixin a fer el pas. Per tant, es portarà amb la major discreció possible per elles. Per tal de garantir que el procés es pugui resoldre sense interferències i minimitzant el dolor que generen aquestes situacions, és imprescindible evitar els judicis públics on tothom se senti amb veu i vot per opinar sobre els fets.

b) No qüestionar la veu de la persona agredida: una agressió és quan algú se sent agredit. Cadascú té els seus límits, que són variables en funció de les vivències de cada persona. No és legítim qüestionar els límits de l'altra.

c) Respecte a les decisions de la persona agredida: abans d'actuar, és important saber què vol fer la persona agredida. Hem d'actuar sempre amb el seu consentiment, respectar la seva decisió personal i política. L'objectiu principal és l'apoderament de la persona agredida i, per tant, aquest protocol neix com un mecanisme de protecció transversal de l'espai, però sense menystenir mai la decisió de la persona que pateix l'agressió, ja que aquestes no són "víctimes passives".

d) No es justifiquen les agressions: res justifica una agressió, res. Una agressió és un abús de poder d'una persona sobre una altra: no és un malentès, ni un conflicte.

e) Corresponsabilitat: la passivitat i la complicitat davant les violències, només ajuden a mantenir-les i perpetuar-les i deixen les persones agredides en una situació vulnerable. Cap persona, col·lectiu i institució pot romandre impassible davant les violències i agressions masclistes i de gènere, ens hem de corresponsabilitzar en la lluita per eliminar-les.

f) Totes les persones podem ser agressores: totes podem traspasar els límits de l'altra persona, ja que aquests són subjectius. És el que cadascú sent.

g) La idea que "allò personal és polític" ens porta a plantejar quin tipus de festes desitgem i quin és l'entorn festiu que volem crear. La transgressió dels límits i les agressions violen els drets de les persones que estan en aquella festa i vulneren el dret de gaudir de l'espai públic i les festes amb llibertat, respecte i sense violències.

5. PREVENCIÓ I DIVULGACIÓ

El fi últim del protocol és l'erradicació de les agressions masclistes i LGTBIfòbiques de les nostres festes. Cal, per tant, contemplar no només la resposta a les possibles agressions, sinó també elements de prevenció: informació, sensibilització, dissuasió.

Prevenció: actuacions per evitar que es produeixin agressions.

- 1. Informació:** divulgació del contingut del protocol i de les festes que l'apliquen.

Sensibilització: divulgació de les agressions i de les respostes.

Dissuasió: presència a les festes per garantir un espai segur.

En aquest sentit, es proposen les següents actuacions:

- > Programació de les festes amb perspectiva de gènere. (S)
- > Distribució de l'espai i de la il·luminació amb perspectiva de gènere. (D)
- > Elaboració de materials gràfics i audiovisuals. (I)
 - Cartells interns explicatius sobre les actuacions en cas d'agressió, dins la barra (protocol d'actuació).
 - Cartells preventius penjats a la zona de la festa.
 - Cartells informatius sobre el protocol als espais de festa ("Si et sents agredida i vols col·laboració, comunica-ho a la barra. Juntes podem").
 - Indicacions a la zona de la festa del lloc on es troba el Punt Lila.
 - Falques que aniran sonant entre els concerts i cada vegada que es produeixi una agressió. Coordinació amb les tècniques de so (si hi ha projector de vídeo, preparar videoclip de sensibilització).
 - Samarretes "Festa lliure de sexisme" per a les persones del Punt Lila i parelles itinerants.
 - Informació a les xarxes socials.
- > Manifest per llegir a l'inici de la festa. Cal repetir-lo cada dia si és una festa que dura més d'un dia, com per exemple la festa major. (S)
- > Explicació del protocol i formació a les persones que participen de l'organització de la festa i a les persones que intervenen, com ara els grups de música. Especificar que s'aplicarà per a tothom. (I)
- > Incorporació als materials de divulgació de la festa (cartells, revistes, programes, etc.) l'existència del Punt Lila i altres elements del protocol, a més d'incorporar el missatge "Festa lliure de masclisme". (S)

6. AGENTS RESPONSABLES DE L'APLICACIÓ DEL PROTOCOL I LOGÍSTICA DEL PUNT LILA

Cal destacar que, havent rebut totes les entitats participants una formació al respecte, la responsabilitat d'estar atentes a qualsevol situació anòmala és de totes. No obstant això, recau el pla d'actuació i resposta a uns agents en concret. Es divideix en dos rols: la parella itinerant i el personal de l'estand.

1. Parella itinerant

Són dues persones que van amb un element que les faci recognoscibles i visibles (armilla reflectant, samarreta lila, braçalet, etc.) i que tenen un domini clar de la zona on es desenvolupa la festa. Per a aquest coneixement cal una feina prèvia de mapeig, parant especial atenció als punts foscos/mal il·luminats, ja que són els que presenten més risc. Disposar d'un mitjà de contacte directe amb el personal de l'estand és imprescindible. En funció de la força del col·lectiu que s'ocupa del Punt Lila es farà una parella o més (es divideixen la zona) i torns més o menys llargs (considerem important que sigui un mínim d'1,5 hores).

Funcions:

- > Tasques de sensibilització i informació sobre les agressions masclistes a l'espai de festa.
- > Detectar i intervenir, si fos necessari, davant situacions d'agressions masclistes.
- > Coordinar-se amb les entitats i col·lectius del barri que organitzen actes, l'estand, tècniques municipals i cossos policials (ME i GUB), si fos necessari.
- > Activar el protocol d'urgències en els espais de festa, si fos necessari (112-ME, GUB, SEM i/o hospitals).
- > Donar voltes per la zona de la festa i, en especial, pels punts de major inseguretat, és a dir, punts foscos/mal il·luminats.

2. Personal de l'estand

Són dues persones que se situen a un punt estratègic de la zona de la festa per assegurar un espai de seguretat en cas de qualsevol agressió. L'emplaçament ha de ser prou proper com per ser visible fàcilment i prou allunyat com per garantir un espai tranquil davant qualsevol escenari. Disposar d'un mitjà de contacte directe amb la parella itinerant és imprescindible. En funció de la força del col·lectiu que s'ocupa del Punt Lila es faran torns més o menys llargs (considerem important que sigui un mínim d'1,5 hores).

Funcions:

- > Donar informació i fer sensibilització en relació amb les agressions masclistes.
- > En cas d'agressió, proporcionar un espai de seguretat en el cas de ser demanat per la persona agredida (cal tenir previst un espai més reservat per si hi hagués aquesta necessitat).

- > Centralitzar totes les situacions d'agressions masclistes detectades i les intervencions realitzades durant la nit per tots els agents (parelles itinerants, entitats i col·lectius que organitzen els actes).
- > Activar el protocol d'urgències en els espais de festa, si fos necessari (112-ME, GUB, SEM i/o hospitals).

7. DESPRÉS DE LA FESTA I RECOLLIDA DE DADES

En finalitzar la festa, tots els agents responsables de l'aplicació del protocol hauran d'emplenar la fitxa de recollida de dades d'aplicació de protocol contra les agressions sexistes següent, per poder fer un estudi un cop finalitzades totes les festes majors.

DATA: ____/____/____ FESTIVITAT: _____

BARRI / LOCALITAT: _____

ENTITAT/S O COL·LECTIUS PARTICIPANTS: _____

NÚM. DE PERSONES QUE APLIQUEN EL PROTOCOL: _____ EDAT AGREDIDA: _____

HA ACUDIT VOLUNTÀRIAMENT O ENS HA AVISAT ALGÚ QUE HA VIST L'AGRESSIÓ: **SÍ** **NO**

QUI ENS HA AVISAT: _____

DESCRIPCIÓ DE L'AGRESSIÓ:

NIVELL: **1** **2** **3**

S'HA AUTODEFENSAT: **SÍ** **NO** NECESSITA ATENCIÓ MÈDICA: **SÍ** **NO**

LA PERSONA AGREDIDA VOL ACTUAR: **SÍ** **NO**

DE QUINA MANERA VOL FER-HO:

VOL FER FORA L'AGRESSOR DE LA FESTA: **SÍ** **NO**

TENIM EL CONSENTIMENT DE LA PERSONA AGREDIDA PER COMUNICAR L'AGRESSIÓ DES DE L'ESCENARI: **SÍ** **NO**

TENIM CONTACTAT EL SEU GRUP DE SUPORT: **SÍ** **NO**

VOL INTERPOSAR UNA DENÚNCIA: **SÍ** **NO**

HEM REALITZAT AVÍS A L'AGRESSOR: **SÍ** **NO**

HEM REALITZAT EXPULSIÓ DE L'AGRESSOR: **SÍ** **NO**

HEM HAGUT DE NECESSITAR AVISAR A ME I GUB: **SÍ** **NO**

S'HA REALITZAT UNA BONA IMPLEMENTACIÓ DEL PROTOCOL? / VALORACIÓ: _____

Creat per la Comissió de Feminismes de Sarrià – Sant Gervasi

(Joves Vallvidrera, Casa Orlandai, Comissió de Festes del Farró, Comissió de Festes Rectoret-Sanatori, Comissió de Festes de Sarrià, Coordinació de Joves Casa Sagnier, Direcció de Serveis a les Persones i Territori del Districte de Sarrià - Sant Gervasi i La Pira Feminista)